

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU

Potocznie uważa się, że emocje prowadzą do upośledzenia myślenia i utrudniają nam kontrolowanie naszego zachowania. W projekcie tym testować będziemy przebieg procesów kontroli, sprawdzając, czy istnieją okoliczności, w których mogą one być wspomagane przez obecność materiału nasyczonego emocjonalnie. Jest to nieoczywisty efekt, który płynie z opublikowanego niedawno modelu teoretycznego. Celem naukowym jest poznanie tego, jak ładunek emocjonalny ukryty w słowach wpływa na procesy kontroli wobec zachowania się w zadaniach wymagających wysiłku poznawczego. W trakcie trwania projektu będą realizowane badania dotyczące porównywania konsekwencji czytania słów neutralnych, ale obdarzonych niskim lub wysokim ładunkiem pobudzenia albo subiektywnej ważności oraz słów emocjonalnych związanych z nieprzyjemnymi (emocje negatywne) lub przyjemnymi (emocje pozytywne) odczuciami. Emocje zróżnicowane będą również pod względem ich poziomu złożoności na proste, będące reakcją na napływające bodźce (mówimy wówczas o emocjach o genezie automatycznej) i bardziej złożone, będące efektem przemyślenia sobie danej sytuacji (mówimy wówczas o emocjach o genezie refleksyjnej).

Zaplanowano dziesięć badań eksperymentalnych. Połowa z nich będzie wykonywana z wykorzystaniem pomiarów elektrofizjologicznych, druga część z użyciem metod psychologicznych. Wykorzystamy trzy różne zadania wymagające zaangażowania kontroli w celu poprawnego ich wykonania. Będą to odpowiednio: (1) emocjonalny test Stroopa w którym chodzi o wskazywanie kolorów jakimi wyświetlane są na ekranie komputera słowa i jednoczesne ignorowanie ich treści; (2) test Antysakkad, w którym chodzi o ignorowanie wyrazistego bodźca pojawiającego się na ekranie i zwracanie uwagi na bodziec prezentowany przez ułamek sekundy po przeciwnej stronie ekranu oraz (3) test go-nogo, w których chodzi o podejmowanie reakcji naprzemienne ze wstrzymywaniem się od zareagowania w zależności od prezentowanej instrukcji.

Prezentowane tu podejście do problemu wpływu emocji na procesy kontroli jest innowacyjne z uwagi na fakt, że do tej pory nie dostrzegano różnorodności doświadczeń afektywnych, sprowadzając je często tylko i wyłącznie do prostych reakcji typu "strach" albo "radość", które wywoływały jedynie pobudzenie.

Choć projekt obejmuje badania podstawowe, to jego wyniki mogą mieć w dłuższej perspektywie istotne znaczenie dla zrozumienia czynników jakie odpowiedzialne są za sposób funkcjonowania w zadaniach związanych z kontrolą poznawczą. Poruszany w projekcie problem związków emocje – poznanie i zrozumienie ich natury jest kluczowy dla rozwoju produktywności i relacji społecznych. Znajdzie zastosowanie w obszarach takich jak negocjacje, konflikty społeczne, asertywność, dobrostan jednostek i społeczeństw, edukacja i wychowanie.